

Vojno poročilo št. 979

Osvojitve novih postojank v Tuniziji

10 nasprotnikovih letal uničenih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 979 pravi:

Nashe jedinice so se na zahodnem področju Tripolitanijske hrabro upirale nepretrganemu angleškemu pritisku. V protinapadih so bili odbiti nasprotnikovi oddelki, ki so nastopili zoper neko našo ogledniško skupino.

Na tunizijskem bojišču so osne sile zavzele nove postojanke ter jih trdno drže navzile silovitim nasprotnikovim napadalnim sunkom.

Italijanski in nemški loveci so v boju zbili 7 letal, druga 3 pa so uničili na tleh.

Nasprotnikova letala so v več valovih bombardirala večeraj Sfax (Tunizija). Škoda je znatna, število žrtev negotovljiva.

Angleška letala so vrgla nekaj rušilnih in požarnih bomb v okolici Cefaluje ter so prav ondi s strojnimi obsevalci napadli potniški vlak.

Do drugih obstreljevanj s strojnimi puškami je prišlo na progah in cestah v pokrajini Palermo in Cosenza. Vsega skupaj poročajo o 8 mrtvih in 9 ranjenih.

Nasprotnikov letalski napad na Scicli (Siracusa) je povzročil 18 mrtvih in 25 ranjenih med prebivalstvom, nekaj poslopij se je podrla.

Sovjetske sile ne morejo pogaziti nemške obrambe

Vztrajen odpor v Stalingradu — Hudi boji severozahodno od Voroneža

V Tuniziji samo omejeni boji

Hitlerjev glavni stan, 30. jan. Nemško vrhovno poveljstvo je večeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

V trdi in odločni obrambi so armade na vzhodnem bojišču zavrnile vse sovjetske množične napade in med borbo izvedle vse pokrete po načrtih.

V Stalingradu so branilci zavrnili sovjetske napade proti južni fronti kljub najhujšemu pomanjkanju in večkratni nasprotnikovi premoči.

Množični poskusi nasprotnika za prodor na zahodnem Kavkazu so se zrušili pred nemškimi in romunskimi postojankami.

Na področju Kubana in na stapi južno od Maniča so bili sovjetski oklepni napadi ustavljeni. V protinapadu so nemške oklepne jedinice razkropile divizijo sovjetske gardne konjenice in neko pehotno edinico.

»Das Reich« o pomenu sprememb v vodstvu italijanske fašistovske stranke

Rim, 30. jan. s. Veliki nemški tednik »Das Reich« se bavi z delovanjem fašistovske stranke v Italiji na takimenen način, kot bi jo imela v totalni vojni ter piše med drugim:

Ni se zgodilo po naključju, da je Duce 2. decembra pojasnil italijanskemu narodu totalitarno vojno. Ne more se več govoriti o notranjem in o zunanjem bojišču, je dejal v svojem govoru. Državno vodstvo fašistovske stranke je bilo sklikano z naloge, da mobilizira zaledje. Da bi stranka v ta namen svoje delo še bolj poglobila, je Mussolini zapovedal celo vrsto sprememb na višjih mestih v stranki. Od štirih strankinih podtajnikov sta samo dva, in sicer Farnesi in Rastio, ostala na svojih mestih. Mesto dveh drugih sta bila postavljena bersaljejski polkovnik Carlo Scorza, ki si je pridobil sloves tudi kot pisec političnih člankov, ter general Tarabini, preskušeni skvadrist, ki se je udeležil tudi že prejšnje svetovne vojne. Značilno za novo strankino vodstvo je tudi, da v njem zvezni tajniki iz Turina, Milana, Genove, Palerma, Livorna, Ferrare in Verone. Z imenovanjem zveznih tajnikov onih mest, ki so največje trpela pred sovražnikovim bombardiranjem, na vodilna mesta v stranki, so se med strankinim vodstvom ter ljudstvom, ki je v nekem smislu v prvi bojni črti, ustvarili tesni stiki, zaradi katerih je možno hitro delo.

Ze prej se je Mussolini postavil ob svojo stran v osebi Alda Vidussonija kot strankinega tajnika moza, ki ne uživa samo neomejenega zaupanja pri svojih tovariših, pač pa ga zaradi njegovega neomadeževanega značaja, zaradi preprostosti, zaradi poguma in zaradi tovarištva po vsej državi zelo spoštujejo. Čeprav je še zelo mlad — niti 30 let še ni star — je že minister in član vlade. Vrnil se je iz vojne v Afriki in Španiji, kjer je v bojih izgubil roko. A tudi z eno samo lahko zelo spretno, pametno, in če treba, tudi z železno voljo drži vjeti stranke, ki so mu jih zaupali. Vidussoni je v kratkem času osebo in z vzorno razsodnostjo izdal ukrepe za zaščito prebivalstva po vseh prizadetih in ogroženih mestih. Poleg tega je usmeril delavnost vseh strankinih organizacij in tistih, ki so fašistovski stranki podrejene, tako, da služijo totalni vojni, kolikor se je da. Čisto naravno je, da se je to zgodilo tudi z

Zlobno angleško obrekovanje junaških stalingrajskih branilcev

Berlin, 30. januarja, s. Prve izdaje večerajšnjih popoldanskih listov obširno pišejo o nekem stavku v uradnem vojnem poročilu vrhovnega poveljstva 28. januarja, v katerem se odkrito priznava da so hrabri stalingrajski branilci dobili vabilo na vdajo, a so ga »brez odloga zavrnili«. To hrabro vedenje nemških bojevnikov v Stalingradu, zaradi katerega so Sovjeti izgubili že več kot 300.000 vojakov, in je torej njihovo vojaško silo znatno oslabilo, je najboljši odgovor na zlob-

Desetletnica prevzema oblasti po narodnosocialistični stranki v Nemčiji

Slovesnosti na čast italijanskemu odposlanstvu — članki nemških voditeljev o nalogah in ciljih narodnega socializma v sedanji vojni

Berlin, 30. jan. s. Odposlanstvo fašistovske stranke, ki je prišlo v Berlin na proslavo desetletnice prevzema oblasti po narodnem socializmu, se je udeležilo sprejema, ki ga je priredil voditelj delovne fronte dr. Ley. Na sprejem so prišli: načelnik strankine pisarne Woermann, ministra Lammers in Funk, državna tajnika Weissacker in Klopfer, načelnik glavnega stana SA-oddelkov Lutze. Popoldne je odposlanstvo šlo na novi sedež italijanskega poslanstva. Tam ga je sprejel poslanik Alfieri v navzočnosti številnih zastopnikov vlade, stranke in oboježenih sil. Eksc. Alfieri ter podtajnik stranke Tarabini sta imela kratke nagovore, v katerih sta poudarila pomen vojne in revolucije ter usodo obeh držav. Potem je nekaj kratkih, pa zelo odobravanih besedi spregovoril voditelj nemške delovne fronte dr. Ley. Člani odposlanstva so nato v poslanikovem spremstvu šli v fašistovski dom, kamor se je seslo mnogo črnih srajc prebivajočih v Berlinu. Po pozdravi, ki ga je izrekel nadzornik fašistov za Nemčijo, je voditelj odposlanstva sporočil fašistom v zavezniki državi pozdrave tajnika stranke in s tem vzbudil navdušeno manifestacijo vda-

nosti in zvestobe Duceju ter živahno vzklikanje na čast orožnemu bratstvu med Italijo in Nemčijo, ki obe stremita za doseg končne zmage.

Berlin, 30. januarja, s. Ob proslavi dvajsetletnice prevzema oblasti po narodnem socializmu bodo poglobitvi nemški dnevniki objavili nekaj člankov vrhovnih zastopnikov narodnosocialistične stranke in vlade.

Minister za gospodarstvo dr. Funk je v »Völkischer Beobachterju« pribočil sestavek, v katerem kliče vse delovne sile naroda na zbor za doseg zmage. Z najglobljo hvalečnostjo se spominja junaških bojevnikov na vzhodni fronti. Potem razlaga ogromni razvoj, ki ga je nemški izdelovalni postopek dosegel na obnovitveno pobudo narodnosocialistične stranke. Ta postopek je našel sintezo v štiriletnem gospodarskem načrtu, ki je navzile vsem težavam znal ustvariti mogočni nemški vojni stroj. Minister omenja, da se mora vojna izdelava danes razviti še bolj, da jo bo mogoče uporabiti povsod, kjer bodo to zahtevale vojne potrebe. Zahteve vojne izdelave so zlasti v nekaterih industrijskih panogah povzročile, da so zaprli podjetja, ki ne služijo naravnost vojnemu gospodarstvu, in to v korist tistih, ki delajo zanj. Teh podjetij, ki danes mirujejo, je mnogo tisoč, tudi zaradi tega, ker se je nemška industrija preoblikovala in racionalizirala, da bi se do skrajne mere pomnožila vojna izdelava. Ob zaključku minister na kratko razlaga ukrepe, ki jih je stranka izdala na korist bojevnikom, ponesrečencem in delavcem vseh vrst.

Berlin, 30. jan. s. »Völkischer Beobachter« vrnjaša spominski članek Alfreda Rosenberga. Pisec v njem primerja boj narodnosocialističnih sil pred desetletji, da bi se dokopale do oblasti, s tisto zmago nad sovražniki, po kateri danes hrepeni vse nemško ljudstvo. Kakor tedaj je tudi danes treba stisniti pesti ter združiti vse sile, da ustvarimo en sam sklop volje. Kakor tedaj tudi danes težave in izgube samo podvajajo naše sile, našo železno odločnost in našo neomajno voljo. Omenja, kako je Sovjetska Rusija docela na skrivaj v dvajsetih letih pripravila za ceno nepovedljive bede in žrtev vsega ruskega ljudstva ogromen vojni stroj samo zato, da bi nekega dne napadla vso Evropo. Rosenberg poudarja, da je od dneva, ko so se začele sovražnosti s Sovjetsko Rusijo, jasna ogromna nevarnost, ki je pretela Evropi. Nemško ljudstvo ne gleda zdaj samo na zadnjih 10 let, kolikor jih je preteklo od prevzema oblasti po narodnem socializmu, ter na vse, kar je narodni socializem dosegel, temveč gleda na vesele in žalostne čase v njegovi zgodovini ter dobiva iz njih nove sile, da se bo spoprijelo z vsemi ovirami, ki so na poti njegovemu pohodu.

Tudi »Börsenzeitung« priobčuje različne članke znanih nemških publicistov, med njimi članek Reinhardta Gerbesa, ki obravnava novo nemško vojsko, katero je ustvaril narodni socializem. Omenja nemško vojsko iz tistega časa, ko je bila razorožena in je štela 100.000 mož, kolikor jih je dovoljevala versailleska mirovna pogodba, in pravi, da so sedanje nemške oborožene sile najosunlivejši in najčudovitejši uspehi narodnega socializma. Če smo v tej zadnji tedni prvič, od

Novo pripeljane rezerve so potisnile med Doncem in na področju srednjega Dona sovjetske čete proti vzhodu.

Močni sovjetski napadi proti zahodnemu boku bojnega področja pri Voronežu so bili odločno in krvavo zavrnjeni. Severozahodno od Voroneža se nadaljujejo hudi in menjačiji se boji.

Južno od Ladoškega jezera je nasprotnik napadel samo na odseku ene divizije in je bil po hudih borbah zavrnjen z velikimi izgubami.

V Afriki so bile zavrnjene zavezniške sile, ki so skušale napasti naše postojanke v zahodni Tripolitanijski.

V Tuniziji samo bojno delovanje krajevnega pomena. Nemška brza bojna letala so napadala oklepna ogledniška vozila nasprotnika in železniške cilje. Nemška in italijanska lovka in protiletalska obramba je uničila 9 nasprotnih letal.

Speer in Ley o večji potrebi vojne izdelave

Berlin, 30. novembra, s. Po razdelitvi nagrad 51 podjetnikom-zmagovalcem v tekmah za najbolj vzorno podjetje so imeli v uradih notranjega ministrstva lepo proslavo, ki so se je udeležili vsi večji delovni zastopniki. Govoril jim je profesor Speer, minister za strelivo in orožje, ter podal prikaz silovitega vzpona v izdelavi orožja od začetka vojne pa do danes. Najprej se je iskreno zahvalil vsem tehničnim delavcem in nemškimi voditeljem ter dejal, da se je ob koncu leta 1942 vojna izdelava na nekaterih področjih desetkrat do dvajsetkrat povečala v primeri s preteklim letom, na drugih področjih pa, da se je najmanj podvojila. Teh uspehov doslej še nismo nikdar

Prave sovjetske težnje, ki jih angleška propaganda podpira

Berlin, 30. januarja, s. List »Frankfurter Zeitung« je obudil spomin na zahtevo Molotova, ki jih je na obisku v Berlinu novembra leta 1940 stavil Hitlerju in po katerih naj bi Sovjetska zveza dobila prevladujoč vpliv v baltskih deželah. Način, kako so Sovjeti skušali v teh krajih doseči svoje imperialistične cilje, dokazuje, da jih hočejo docela boljšeizvirati, ne pa samo dobiti nekaj političen in diplomatski vpliv po vzoru stare caristične šole. Delovanje po teh deželah je bilo drugačno samo v postopku, v resnici pa je povsod šlo za popolno notranjo preureditev na osnovi boljšeizvirne nauka, pri kateri naj bi pomagale krajevne komunistične stranke, kakor se je dogajalo zlasti v Bolgariji. V Londonu so te sovjetske težnje dobro znane, toda iz sovraštva do Nemčije se delajo, kakor da bi za to ne vedeli. Tako je angleška propaganda nedavno razširila številna poročila o neredih po balkanskih

državah ter hlinila, da ne ve, da so v bojih proti tolpam v Srbiji in na Hrvaškem vedno odkrili moskovske agente. Te potvorbe so v bistvu samo v prid Sovjetom. Res je sicer, da so bile boljšeizvirne armade daleč pognane s balkanskih meja, toda Anglija skuša že izdelovati načrte za novi čas po vojni. A s svojo propagando dela samo v korist Sovjetom.

na poročila, češ da so poveljniki nemških čet v Stalingradu svoje oddelke zapustili. Take vesti je razširila angleška poročevalska služba. Dokazujemo jasno, kako sramotno se je Anglija že ponizala, ko se je nebrizično vezala z divjaškimi napadci evropske celine.

Bolgarski parlament je sprejel zakon o pokojnini za vse tiste, ki so si pridobili zasluge v boju za osvoboditev Makedonije in Tracije.

Na peto nedeljo, ki je bila določena v Nemčiji za nabiranje prispevkov za zimsko pomoč, je bilo zbranih 64.904.406 mark.

Iz Tangerja poročajo, da bodo osvoboditev zloglasne mednarodne brigade, ki je bila internirana po zmagi generala Franca v severni Afriki, najbrž odložili.

Spansko suananje ministrstvo sporoča, da bo drugi teden prišlo v Madrid 25 mladih Spancev, ki so se borili v sovjetski vojski. Od tega so jih 18 zajeli Finci, 3 pa Nemci. Gre za Spance, ki so jih še kot otroke poslali med državljansko vojno v Rusijo.

dosegli, je dejal minister. Toda cilji, ki jih hočemo doseči, je nadaljeval, so še mnogo večji. Mi smo namreč Hitlerju obljubili, da bomo v letu 1943 našim vojakom dali zmeraj boljše in uspešnejše orožje. Ta cilj pa hočemo doseči za ceno katerih koli žrtev. Speer je nato izrekel prepričanje, da bo nemški narod vpregel vse svoje sile za okrepitev vojne industrije, torej tudi tiste, ki doslej še niso bile zaposlene v okviru narodne obrambe. Govoril je tudi dr. Ley, vodja nemške delovne fronte. Ta je posebej poudaril, da gre v sedanji vojni za bodočnost nemškega naroda, ki bo moral torej uporabiti vsa sredstva in vse zaloge, da si bo izvojeval zmago.

došli, je dejal minister. Toda cilji, ki jih hočemo doseči, je nadaljeval, so še mnogo večji. Mi smo namreč Hitlerju obljubili, da bomo v letu 1943 našim vojakom dali zmeraj boljše in uspešnejše orožje. Ta cilj pa hočemo doseči za ceno katerih koli žrtev. Speer je nato izrekel prepričanje, da bo nemški narod vpregel vse svoje sile za okrepitev vojne industrije, torej tudi tiste, ki doslej še niso bile zaposlene v okviru narodne obrambe. Govoril je tudi dr. Ley, vodja nemške delovne fronte. Ta je posebej poudaril, da gre v sedanji vojni za bodočnost nemškega naroda, ki bo moral torej uporabiti vsa sredstva in vse zaloge, da si bo izvojeval zmago.

Prave sovjetske težnje, ki jih angleška propaganda podpira

došli, je dejal minister. Toda cilji, ki jih hočemo doseči, je nadaljeval, so še mnogo večji. Mi smo namreč Hitlerju obljubili, da bomo v letu 1943 našim vojakom dali zmeraj boljše in uspešnejše orožje. Ta cilj pa hočemo doseči za ceno katerih koli žrtev. Speer je nato izrekel prepričanje, da bo nemški narod vpregel vse svoje sile za okrepitev vojne industrije, torej tudi tiste, ki doslej še niso bile zaposlene v okviru narodne obrambe. Govoril je tudi dr. Ley, vodja nemške delovne fronte. Ta je posebej poudaril, da gre v sedanji vojni za bodočnost nemškega naroda, ki bo moral torej uporabiti vsa sredstva in vse zaloge, da si bo izvojeval zmago.

kar se borimo za življenje in za svobodo, bili deležni hudih udarcev, jih prenašajmo vedro in se pripravljamo z vsemi silami na to, da jih bomo vrnili. V desetih letih narodnega socializma smo postali zedinjen narod in smo ustvarili vojsko, ki je zadržno kos najhujšim preskušnjam.

Hitler čestita bolgarskemu kralju

Berlin, 30. januarja, s. Hitler je bolgarskemu kralju poslal brozjavno voščilo za god, ki ga kralj Boris praznuje danes.

Program proslave 20 letnice ustanovitve fašistične milice za narodno varnost

Rim, 20. januarja, s. Uradni list stranke objavlja: 20 letnica ustanovitve prostovoljne milice za narodno varnost: V ponedeljek, 1. februarja, ko se praznuje dvajsetletnica ustanovitve milice, bo narodno vodstvo stranke izkazalo čast padlim članom milice v svetlišču glavnega poveljstva, nato pa bo načelniku glavnega stana milice izročil pozdrav črnih srajc. Tajnik stranke bo izročil načelniku glavnega stana znesek 300.000 lir kot dar narodnega vodstva, katerega bodo letno dajali milici za njene dobrodelne namene. V pokrajinskih središčih bodo zvezni tajniki v spremstvu direktorijev ponesli pozdrav črnih srajc tamkajšnjemu najvišjemu miliciškemu častniku. Popoldne bodo žalni cerkveni obredi za padlimi legionarji, ki so padli v bojih. Pri tej slovesnosti bodo navzoči predstavniki stranke, civilnih oblasti in vojaštva, predstavniki oboježenih sil, zastopniki družin padlih in predstavniki organizacij, ki so članice fašističnih oboježenih sil. Zastopstvo Ballile in Mladih Italijank pa bo položilo na grobove padlih legionarjev šopke cvetja.

Uspeh civilne mobilizacije

Rim, 30. januarja, s. Do 31. decembra lanskega leta je bilo pri vseh mobiliziranih podjetjih posamično navedenih delavcev, mobiliziranih za dela civilne delovne službe, 3.933.297 delavcev in 1.247.585 delavk, kar da skupno 5.240.872 delovnih moči, ki so po strokah razdeljene takole: 971.753 ljudi v javnih upravnih službah, 142.775 v poljedelstvu, 4.080.092 v industriji, 11.320 v trgovini, 8251 v denarnih in zavarovalniških zavodih, 26.281 ljudi pa v drugih obratih. V celotno število je vstetil tudi 2 milijona 710.110 delavcev, mobiliziranih na temelju mobilizacije vseh industrijskih podjetij, 6240 delavcev, mobiliziranih za delo v Nemčiji, in 1.219.890 takšnih, ki so zaposleni v podjetjih, ki so odvisna od državnega podtajništva za vojno izdelavo.

Heydrichov naslednik imenovan

Berlin, 30. jan. s. Na predlog voditelja SS oddelkov in poglavarja nemške policije Himmlerja je Hitler za naslednika Reinhardtu Heydrichu, ki je umrl 4. julija 1942, imenoval skupniškoga voditelja SS in glavnega policijskega poveljnika dr. Ernsta Kaltenbrunera, ki je s tem postal voditelj policije in varnostne službe v Nemčiji.

Zgledno razporejenost italijanskega ljudstva v sedanjih dneh

Stockholm, 30. jan. s. Rimeki dopisnik švedskega lista »Stockholm Tidningen« Gunnar Gumbien razpravlja v enem svojih dopisov o moralnem in stvarnem razpoloženju italijanskega ljudstva v teh dneh. Med drugim piše, da je treba s presenečenjem ugotoviti, s kako veličastno mirnostjo in uravnovešenostjo so Italijani sprejemali zadnje čase neugodne novice. Celo padec Tripolisa je javnost v nasprotju s pričakovanjem tuje sprejela z občudovanjem vredno hladnokrvnostjo, kar je posebna značilnost italijanskega naroda v teh silno trdih dneh. Temu duhovnemu razpoloženju odgovarjajo tudi izboljšave v vsakdanjem življenju in na področju prehrane. Dovolj je, če stopi človek v katero koli italijansko restavracijo in se prepriča, da se je živje zboljšal kakovostno, pa tudi količinsko povečal v primeri z lanskim letom.

Vesti 30. januarja

V Münchenu so obsodili na smrt dva mlajša moška, enega, ker je na železniški postaji v daljšem času pokradel vsaj 50 kovčgov, drugega pa, ker je med zatamnjenitvijo napadel in oropal blagajničarko v nekem mestnem kinu.

Na prisilno delo in sicer na cestah so turške oblasti poslale prvih 32 ljudi, ki niso izpolnili doleži o enkratni obvezni oddaji premoženja. Med temi grešniki sta dva zelo znana turška odvornika in več trgovcev ter industrijev, ki so vsi bili na važnih gospodarskih mestih.

Zupan romunske prestolnice je tamošnjim Judom dal oklice in jih v njem opozoril, naj se nikar ne skušajo izogniti obveznemu delu. Če se ne bodo ravnali po določilih oblasti, bodo kaznovani po vojaškem sodišču. Če bo potreba, bodo pa vse Jude poslali v koncentracijska taborišča.

Silovit vihar, kakor ga že leta ne pomnijo, divja te dni ob obalah Črnege morja. Veliko turških parnikov je bilo poškodovanih, nekaj se jih je potopilo, med njimi 1675 tonska ladja »Adana«, ki ji je nevihta zlomila krnilo. Vsi potniki, kar jih je bilo na ladji, so izgubili življenje.

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ BERANEK

61.

V tem pa je že pridiral izza ovinka čarovnik, katerega so čudoviti škornji nosili bolj po zraku kot pa po beli cesti. Tedaj nenadoma zagleda novo, belo kapelico, ki jo slika mlad zidar. Že jo je mislil porisati mimo, ko se domisli in ustavi:

»Dobro jutro, zidar, slikar, ali kaj si že! Ali si videl nekega dečka in deklino iti tod mimo?«

Zidar pa se namrdne:

»Nikogar nisem videl, čeprav že delam, odkar se je zasnival dan!«

62.

Čarovnik je zidarjevim besedam lepo verjel in si dejal:

»Zasledovati ju še po tej cesti res nima smisla, ker bi ju sicer zidar bil prav gotovo videl. Domov pojdem!« In res, tem lažje se je vrnil, ker ga tudi škornji niso več vlekli naprej po cesti, temveč so mu kar sami zasukali noge nazaj. Med potoma ga je še prav jezilo, da je napravil tako dolgo pot zaman.

Ko je pa bil izginil za ovinkom, sta se kapelica in križ brž spremenila; hči in grobič sta zopet nadaljevala svojo pot.

Najvišje dovoljene cene na ljublj. živilskem trgu

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2 št. 361/2/1943, Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka, 1. februarja 1943-XXI zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zelnate glave pod 10 kg 2 L; rdeče zelje 2,25 L; kislje zelje 4 L; ohrovt 2,25 L; repa na drobno 1 L; repa na debelo 0,75 L; kiela repa 2,50 L; motovilec 12 L; radič 6 L; gojeni radič 10 L; špinaca 5 L; rdeča pesa 3 L; rdeče korenje brez zelenja 3 L; rumeno korenje 1,50 L; peteršilj 4 L; zelena 4 L; rumena koleraba 1,50 L; kolerabice 4 L; črna redkev 1,50 L; čebula 2 L; šalota 4 L; česen 8 L; osnaženi hren

4 L; jabolka I. vrste, namizna, izbrana 5,70 L; jabolka II. vrste 5 L; kilogram suhega lipovega cvetja 18 L; jajca 2 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 1 na sinjem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa površina mora biti osnažena in oprana, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodniškovi in Pogačarjevi, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Šnort

Službena objava CONI-ja št. 6

Zdravniška športna služba. — Predsedstvo CONI-ja (Zdravniška športna služba) je odredilo, da morajo imeti vsa športna društva po enega zdravnika, ki bo z zdravstvenega stališča motril in nadziral vse aktivne člane. Društva Ljubljanske pokrajine vabimo, da sporoče do 10. februarja ime in priimek svojega zdravnika in njegov naslov.

Zdravniški športnih društev se bodo morali vpisati v Zdravniško športno službo Zdravniki, ki niso regularno vpisani pri Zdravniški športni službi, se ne bodo mogli poklicno udeleževati na športnih prostorih. Vsaki športni prireditvi bo moral prisostvovati za to določeni zdravnik, za kar mora poskrbeti prireditelj. To velja za vse športne prireditve.

Na vsakem športnem igrišču mora biti omarica za prvo pomoč in oseba, ki je določena zdravniku v pomoč. Predno bo dal CONI dovol-

jenje za posamezne prireditve, mu bo moralo društvo pisмено sporočiti, da je bilo preskrbljeno vse potrebno za prvo pomoč in da so bili udeleženci tekom zdravniško pregledani.

Sedež pokrajinske zdravniške športne službe je v uradu CONI-ja. Vsi zdravniki ki želijo biti vpisani v športno službo, bodo lahko to pisмено zahtevali, morajo pa imeti že kirurško prakso, morajo poznati šport in morajo biti člani zdravniške zbornice.

Norveška kombinacija v Cortini d'Ampezzo

Drugi del programa v tekmovalstvu za zlato kolajno je bil dokončan včeraj, 29. t. m., popoldne z zadnjo točko — norveško kombinacijo. V tekmi za zlato pokal Enrica Theodolija je zaslužen zmagal alpinec Dal Col Bruno iz vojaške šole d' Aosta. — Na velikih olimpijskih skakalnicah so se prijavili na startu za skoke 11 tekmovalcev. — Pri lepem skoku, krasni držji in dolžini skoka — 67 m — je pri prvem skoku žel splošno odobravanje številnih gledalcev Dal Col Bru-

no. To je bil obenem tudi najdaljši skok ta dan. Najlepsi stil pri skokih pa sta pokazala brata Carlo in Silvio Alvera.

Uradni rezultati skokov:

1. Dal Col Bruno 217,6 točke (67, 59 m); 2. Carlo Alvera 202,5 (56, 57); 3. Giuseppe Muraro 189,6 (56, 56); 4. Alberto Cassotti 182,2 (52, 51); 5. Silvio Alvera 173,7 (50, 45,5) itd.

Rezultati v nordijski kombinaciji:

1. Dal Col Bruno 427,7 točke, 2. Alvera Carlo 412,5, 3. Perenni Giovanni 403,5, 4. Fanton Giuseppe 390,0, 5. Tasotti Alberto 380,2.

Hermesov turnir za pokrajinsko prvenstvo v namiznem tenisu

Sodeč po došlih prijavah obeta biti Hermesovo pokrajinsko prvenstvo dogodek prve vrste ter bo nudil tako vsem nastopajočim kakor tudi navdušenim gledalcem prvostopenjskega športnega užitek. V soboto se začne ob 14.30 tekmovalstvo moštev, ki bo še isti dan zaključeno. Tukaj obeta zlasti finale najzanimivejše borbe ter je vsako prerokovanje o končnem izidu preuranjeno. Kot favorita za finale bi smatrali moštvi Korotana in prireditelja.

V nedeljo s pričetkom ob 8 se začne prvenstvo A in B kategorije. V A kategoriji bodo izredno ostre borbe že za vstop v finale, v finalu pa se bodo pomerili najboljši igralci ljubljanske pokrajine. V B kategoriji bodo imeli pravico nastopa slabši igralci, tako da se bodo tudi oni lahko plasirali enkrat ugodneje. V tej skupini se bodo lahko uveljavljali posebno oni igralci, ki niso pri nobenem športnem društvu verificirani in ki doma goje ta lepi šport. Zato se pozivajo, da se tega turnirja udeležijo. Damska skupina bo začela tekmovalstvo ob 10. Tudi dame se bodo borile za najvišji naslov ter bo borba med njimi ostra. Pozivajo se vse one dame, ki so igrale v poletju po kopališčih tabletenis, da se turnirja udeležijo. V skupini gospodov v dvojce bomo po daljšem času gledali borbe parov, ki bodo izredno izenačene in ostre. Junjorji bodo tudi tekmovali po končanem seniorskem tekmovalstvu. Ker je na sporedu 6 tekmovalnih skupin, kolikor jih še zlepa ni bilo, bo ves spored jako pester ter se vabi občinstvo, da v velikem številu poseti to prireditev. Zmagovalci bodo prejeli lične spominske nagrade. Vstopnina 2 liri.

Ljubljana

Obvestila

Občinski svetnik in njegova zaročenka, ki jo ljubi častnikar, mestni sluga in branjeva, tiskar in njegova žena, sodniki in sodnijski sluga ter drugi. Cela vrsta ljudi, ki nastopa s svojimi pristnimi značajmi v prijetni in zabavni komediji: »Vihar v kozarcu«, ki bo uprizorjena v nedeljo popoldne ob petih. Opozorjamo, da si preskrbite vstopnice že v predprodaji, ki bo v nedeljo dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-I, desno. Pridite!

Savojske planine — njihovi ljudje so čudovito opisani v knjigi:

»SRCE IN KRI«

Spisal Henry Bordeaux

Knjigo dobite po vseh knjigarnah in trafikah.

Natančni spored VII. simfoničnega koncerta letošnje sezone, ki ga bo vodil priznani naš dirigent Drago Mario Sijanec, je sledeči: 1. Rossini: Viljem Tell. Predigra k istoimenski operi; 2. Čajkovski: Prvi stavek Koncerta za violino in orkester. Solist Albert Dermelj; 3. Schubert: Simfonia h-mol. (Nedokončana); 4. Dvofak: Slovanski ples; 5. Adamič: Scherzo. Vsa ta dela bo izvajal naš izborni simfonični orkester v ponedeljek, dne 1. februarja točno ob pol 7 zvečer v veliki unionski dvorani. Na koncert, ki prinaša znamenita dela iz svetovne in domače literature, se prav posebno opozorjamo. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Franciškiški oder, V nedeljo, 31. decembra ob 5 popoldne v franciškiški dvorani na novo uprizoritev zabavne burke s petjem »Svojeglavček«. Zanimanje za to novo predstavo je veliko, zato si preskrbite pravočasno vstopnice v predprodaji. Igra je dobro naštrnjena in napravljena tudi lepa nova scenarija. Igrajo samo stari izkušeni igralci. Prepričani smo, da bo tudi ta predstava, kakor že vse doslej, zadovoljila prav vse naše občinstvo. Pridite, ne bo vam žal!

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 30. jan. ob 17.30: »Zaljubljena žena. Red B.

Nedelja, 31. jan. ob 14: »Oče naš...« Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Ples v Trnovem.« Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. febr.: zaprto.

Opera:

Sobota, 30. januarja ob 17: »Zemlja smehljaja.« Opereta. Premiera Red premierski.

Nedelja, 31. jan. ob 16: »Thais.« Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. febr.: zaprto.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 31. jan. ob petih popoldne: »Vihar v kozarcu.« Opozorjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in od pol treh dalje v društveni pisarni, Petrankova 12-I, desno.

Spet dve novosti

bo začel priobčevati naš list, da ustreže načelu, ki smo si ga zastavili: dajati našim naročnikom in bralcem čim več in čim zanimivejšega berila. — Zato homo

1. februarja

začeli prinašati v podlistku izvrni roman mladega slovenskega pisatelja Toneta Glavana pod naslovom:

»Zemlja je zadihala«

Hkrati bo »Slovenski dom« začel objavljati izredno zanimivo delo z doslej nezanimivimi dogodivščinami o boju Napoleona I. s papežem in Cerkvijo pod naslovom:

»Zamolčani Napoleon«

Kdor si hoče zagotoviti za nekaj mesecev zanimivega berila, naj s 1. febr. naroči

»SLOVENSKI DOM«!

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 29.

Pomaranče in suhe gobe prodaja Gospodarska zveza, Bleiweisova c. št. 29.

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

Zavil je v stransko uličico, prečkal večjo ter dospel v še ožjo in nepomembnejšo ulico in nato — v veliko Elkovo razočaranje — odklenil železna vrata umazane in temne hiše, vstopil in zaloputnil vrata za seboj.

Detektiv je pogledal proti enemu in drugemu koncu ulice. Bila je polna revnih otrok. Elk si je še enkrat ogledal to hišo in nikakor ni mogel verjeti svojim očem.

Okna so bila umazana, zavesa — v kolikor bi te čunje sploh še smeli imenovati zavesa — so visle neoprane in zmečkane. Majhno dvorišče je bilo zanikerno in umazano. In to bi naj bila hiša Ezre Matlanda, moža, ki je za bolnišnično daroval kar mimogrede 5000 funtov. Da bi bila to hiša moža, ki je sedel na milijonih?

Elk se je hitro odločil ter potrkal na vrata. Dolgo ni dobil odgovora, nato je zaslišal drsanje in copatah in stara žena z bolnim rumenim licem je odprla vrata.

»Oprostite,« je rekel Elk. »Mislim, da je možak, ki je ravnokar stopil v to hišo, izgubil ta robc.« Po teh besedah je izvelel iz žepa robc ter ga pomolil ženski. Ta mu ga je urno iztrgala iz rok ter mu pred nosom zaloputnila vrata.

»To je moj zadnji dober robc,« si je mislil Elk z grenkobo v srcu. Vrgel je bežen pogled v nostranstvo hiše. Zapazil je hodnik, pokrit s slabo preprogo. Odločil se je, da bo povprašal malo okolišane, če kaj vedo o prebivalcih te hiše.

»Matland ali Mainland, tega ne vem natančno,« je dejal trgovec, ki je imel trgovino na vogalu ulice. »Stari gospod odide vsak dan ob 9 dopoldne z doma in se vrača vsak dan točno ob tej uri domov. Ne morem vam povedati, kdo in kaj je. Ampak nekaj vem popolnoma zanesljivo: namreč da ne je mnogo. To vem od tod, ker kupuje izključno vse blago pri meni. Toda vse, kar poje rodbina v enem dnevu, ne bi zadostovalo zdravemu otroku niti za južino.«

Elk se je vrnil ves potrt v zahodni del mesta. Skopost je nlepa lastnost že v literaturi, pa tudi v življenju se še vedno najdejo ljudje, ki so umazano skopli. Ampak stari Matland bi moral biti po tej pripovedi gotovo kralj skopuhov. Elk se je odločil, da bo temu možakarju posvetil vso svojo parljivost.

Vendar se mu je zdelo trenutno najboljše, da posveti vso pažnjo in vso pozornost mladi dami, gospodični Loli

Bassano. V eni najmodernejših ulic, ki vodijo od Cavendish Squarea, je cela vrsta stanovanj, katere najamejo le najbogatejši najemniki. Najemnina je v tem delu posebno visoka in je naveden zemljan ne bi mogel plačati in Elka, katerega ni bilo lahko hitro presenetiti, je skoraj spravila iz ravnotežja novica, da ima v tem razkošnem mestnem delu imenovana dama kar celo kopico sob.

Deček v električnem dvigalu, kateremu se je zdel Elk povsem opravičeno molče sumljiv, je na vprašanje, kje stanuje gospodična Bossano, izjavil, da stanuje v tretjem nadstropju.

»Kako dolgo že stanuje tukaj?« je vprašal Elk.

»To vas pa prav nič ne briga,« mu je odgovoril, »tampak je v h d za dobavitelje robe.«

»Pa še zelo me briga,« je zamrmral Elk.

Izraz ogorčenosti je šinil po licu postrežnika dvigala.

»Le pogledjte malo semkaj,« mu je dejal Elk in pri pogledu na blesteč znak londonske policije, je postal krotkejši in vljudnejši.

»Gospodična Bossano stanuje tukaj že dva meseca,« je rekel. »In da sem odkritosrčen, vam moram priznati, da me je že večkrat prešinila misel, kako je bilo sploh mogoče, da je dobila tako imenitno stanovanje v tem poslopju. Kakor sem zvedel, je imela do nedavnega celo svojo igralnico. Pa menda

niste prišli z namenom, da jo aretirate?« je boječe vprašal. »To bi bilo slabo za ugled vsega okoliša.«

»Ne, ne, jaz je bom le obiskal zaradi prijateljstva,« je rekel Elk.

Postrežnik je izstopil iz dvigala ter pokazal z roko Elku dvojce mahagonijevih vrat, ki sta bili na hodniku.

»Drugo stanovanje je last nekega ameriškega milijonarja.«

Elk je hotel nekaj odgovoriti, pa je v tem trenutku postrežnik dvigala stopil k vratom in pokazal s prstom na opaž.

»Ali ni to čudno,« je rekel. »To, pogledjte semkaj!«

Elk je stopil k njemu in z enim pogledom je vse videl in razumel. Na mahagonijevi plošči je bila majhna žaba, točno takšna, kot jih je videl davi na slikah državnega pravdnika Gordona. Žaba je bila čepeča in nekoliko postrani. S koncem prsta se je dotaknil slike. Barva je bila še sveža in nekaj mu je ostalo še na prstu.

Nenadoma pa se je dogodilo nekaj čisto nepričakovano.

Nenadoma so se odprla vrata in med podboji se je pojavil mož srednjih let. Z dolgocevnim samokresom v roki je meril na detektivovo srce.

»Roke kvišku!« je ostro zapovedal.

Nato pa se je zagledal v detektivovo lice. Elk je brez besede odvrnil njegov pogled. Elegantni gospod ni bil namreč nihče drugi kot kroknjar, ki je imel prodajalno nasproti palače dr-

žavnega pravdnika. Amerikanec se je prvi obvladal ter z nasmehom na ustnicah odprl vrata svojega stanovanja.

»Vstopite, gospod Elk,« je pozval detektiva in pokimal začudenemu postrežniku dvigala. »Je že dobro, Worth, dovolji sem si še malo šalo z gospodom Elkom!«

Zaprli je vrata in epemil detektiva v svoj salon. Elk je sklenil, da bo omenil v nadaljnjem razgovoru žabo, ki jo je videl na vratih.

»Sama sva in nama ni potrebno, da bi govorila tiho. Ali vam smem ponuditi eno cigaro?« Elk je mehanično iztegnil roko in izbral svetlo havano.

»Če se preveč ne motim, sva se davi že videla,« je začel razgovor.

»Ne varate se,« ga je hladno prekinil. »Srečala sva se v Whitehallu, kjer sem prodajal vžgalice. Moje ime je Joshua Broad. Ne morete mi oponašati, da sem trgoval pod drugačnim imenom.«

Detektiv si je prižgal cigaro in nekajkrat potegnil, preden je odgovoril.

»To stanovanje pa mora biti izredno drago,« je počasi rekel. »In čisto razumem, da skušate nekaj zaslužiti. Vendar mislim, seveda, če se ne motim, da trgovanje z vžgalicami ne nese ravno preveč.«

Joshua Broad je prikimal.

»Ampak meni je tako trgovanje v zabavo, gospod Elk. Jaz sem neke vrste kriminalni psiholog.«

Pogovor s Tonetom Glavanom, avtorjem naše nove povesti »Zemlja je zadihala«

Toneta, mladega simpatičnega fanta, sem ujel kar v ljudski kuhinji, kamor hodi vsako opoldne resen in zamišljen — najbrž v skrbeh, če bo kaj posebnost do brega. Tam sva med ropotanjem žlic in krožnikov, kar je prav prijetna spremeljava, imela, da se učeno izrazim, intervju. Najprej je seveda Tone pointirval kosilo, šele potem sem lahko jaz nasitil svojo radovednost. Ker sva oba iz ljube dežele čvikičarje in skoraj rojaka, sva se kar lepo po domače pogovorila, kot se za resne može spodobi. Takole nekako sem ga baral:

»Slišal sem da bo v »Domu« izšla tvoja nova povest. Ker je to menda tvoj prvi večji tekst, s katerim boš »oficielnost« stopil med peresarje, v ta ubogi »strop, ki se poti in trudi«, bo naše bravce gotovo zanimalo, če jim kaj poveš o sebi. Saj ima takle mlad literat (kar pa ne smeš zamenjati s skovanko Literat) še nek poseben čar (vsaj za dekleta), skoraj kot novorojenček. Torej: kdaj si začel pisati in kakšni so bili tvoji prvi uspehi?« (Avtor Zemlje, ki je zadihala, je najprej sam globoko zadihal, češ, zdaj bomo pa le prišli v javnost in povedal:

»Pisati sem začel prav za prav zelo zgodaj.« (Pa menda ja ne že v zibki, sem se ustrašil ob misli na usodo preveč razvitih otrok.) »V drugem razredu ljudske šole na Grabnu (kakor vsi veliki možje) smo pisali šolsko nalogo o materi. Tega naslova sem bil res vesel ter se razpisal na dolgo in široko. Misli so mi bežale kar same na papir. Pa tako iskrene in pristranske so se mi zdele. Drugi so se jezili in grizli peresa, meni pa je bila ura kar prekratka, toliko lepih spominov sem imel na mojo rajno mamico. Učitelju je bila moja naloga najbrž všeč, ker jo je pokazal tudi katehetu g. Lavriču, uredniku mladinskega lista Orliča. Nalogo sem moral prepisati na čisto in g. katehet jo je v naslednji številki Orliča tiskal. — Vidiš, Severin, to je bil moj prvi pisateljski »podvig« ki mi je dal pobudo, da sem začel pisati razne pravljice. V tretji šoli mi je tiskal Mentor kratko črtico, Slovenec pa mi je priobčil nekaj podlistkov in eno pesem. Poslej je šlo počasi naprej. Pisal sem kar na debelo, ker sem se šel že med velike literature. Bil sem pač domišljav, kakor mnogi v takih letih, kar navsezadnje ni preveč za zameriti. No, na uho ti tudi povem, da sem pisal celo pesmi. S to obrtjo pa sem kaj hitro prenehal. Modrice mi pač niso dale moč verzov.« (Tone, nikar ne žaluj. Poetije so najbolj uboga para pod tem božjim soncem.) »V zadnjih letih sem napisal nekaj stvari za Mladiko in Obisk, po par kritik v Dom in svet. Pred dvema leti sem se poskusil tudi z dramo in napisal fragment Ubili so človeka. Dramo so uprizorili v frančiškanski dvorani. Vidiš, to je vse moje delo. Je še neznanost, pa upam, da bo časoma večje in boljše.«

»Kakor vem, se tvoja povest Zemlja je zadihala godi nekje na Dolenjskem. Ali ima kaj povezanosti s tvojim rodnim krajem.«

»Da, ima. Povest se godi v moji domači vasi. Saj sam veš, da bo Dolenje vedno hrepenel po domači zemlji, pa ga postavi kamor koli. Pa tudi znajde se človek najbolj doma. Moj svet je Reber, Zališec, Lisec in morda še Brinova gora. Zelo, ozek je, vključen med tri gore in med Krko.« (Ampak lep, sem mu pripomnil z dolenjskim ponosom.)

Vsaka povest ima tako ali drugačno »tenden-co.« Larparlizem je mrtev. Kaj si hotel ti povedati s svojo?

»Hm, težko in lahko vprašanje. Povedati sem hotel le eno, in mislim, da mi je uspelo. Namreč to, kako močna je ljubezen do rodne grude, do domačega grunta, ki človeka priklene nase z vso silo in komaj sluteno ljubeznijo. Moč zemlje je

nekaj čudovitega. Še zdaj po toliko letih jo čutim, kako me kliče v svoj objem, kjer je toplo in prijetno, brez sovraštva, zavisti in zdrah. Čeprav je roman začetniški, sem ga vendar pisal s tako ljubeznijo in hrepenenjem, kakor bi pisal nekrolog najljubšemu prijatelju. Več jaz bi moral biti prav za prav kmet, pa me je usoda vrgla v mesto, ki ni zame. Upam, da me razumeš. Saj si moj rojak z one strani mežikavega Lisca.« (Seveda te razumem, Tone. Menda bi človek lahko pozabil prijatelje, dekleta in vse svoje »sanje visokole-teč«, rodno vas pa ni mogoče pozabiti. Kajti tam je vzkli in se vtisnila v dušo mladost.)

Sedaj si na začetku poti. Kakšne načrte predeš? Imaš zamišljen kakšen večji tekst?

»Vem, da sem na začetku. Ta pa je težak. Sedaj sem, upam, prebil prvo plast ledu. Bog ve, koliko jih je še nad menoj. Težka je pot v javnost. Če si nekoliko bolj pogumen, te že kresnejo po glavi, češ: ne tako, ampak drugače. Sicer pa sam veš, saj je bila tvoja mladostna pot precej enaka mojca.« (Sment, sem si mislil, med stare me že šteje.) »Načrtov imam pa veliko. Saj kdor je mlad in brez načrtov ni sposoben za borbo z življenjem. Če Bog da in sreča junaška, bom res začel oblegati založniške trdnjave.« (Tone, Tone, te so iz granila. Bog ve, če jih boš kaj omajal? Ampak, če boš kvaliteten, se bodo že vdale.)

Kaj pa bereš? S katerimi pisatelji v rokah se vzgajaš in iščeš božanski navdih?

»Najraje berem Pregla. Nič mi ni soroden, pa ga imam vendar prav rad. Učil sem se povsod, kjer sem se mogel: pri Jurčiču, Levstiku, Tavčarju, Dostojevskem in še pri kom. Glavna šola pa je življenje in doživljanje.«

Kam si pa nagnjen? Te miha realizem ali drugi izmi ali celo »nova stvarnost«. Fant, če hočeš uspeti, moraš biti po modji obleden. Vsaj str-jarji to trdi.

»Ne zameri, toda vse to so zame otročarije. Kaj bi se predajal smerem. Človeška duša je plič, ki ne gleda na izme. Saj ne rečem; to je dobro za učene gospode kritike, da lahko vsakega vtaknejo v svoj predalek in pa za »raziskovalce«, da lahko z matematično natančnostjo prikuje umirlega umetnika po svojem kopitu. Moje načelo je, da piši tako, kakor ti veleva čut, in o tistem, kar res nosiš v sebi. To pa je zame Bog, ljudje in zemlja.«

Ko sva s korajžnim pisateljem, ki kar dobro obeta in bode njegovo povest v »Domu« gotovo radi brali, saj je domača, končala ta resen pogovor, sem ga povabil, kakor se spodobi, na »likof«. — »I kam pa?« me je vprašal? »Nekam tja, kjer Bog roko ven moli. Pa mi je Tone s kar kislim obrazom zabundal, da se je tej stvari »ot-alno« odpovedal. Presneto, zakaj le neki. Ali se mar ženi? In ko sem ga malo hudomušno pogledal, mi je z nevoljo podal roko in odšel. O, vem, da mu je bilo hudo. S. Šali.

Živ časopis

Svojevrsen poklic si je izbrala neka priljubljena pevka iz Madrida. Po nesrečnem naključju se je morala posloviti od gledališkega odra. A da ji ne bi bilo treba živeti od miloščine, si je zase izmislila nov poklic, ki se ji je zadel precej donosen. Postavila se je na cestni vogal in začela glasno razlagati ljudem, kaj pišejo časopisi. Sčasoma je postala nekaka privlačna sila za radovedne Madridčane, ki so jo v vedno večjem številu začeli prihajati poslušati, da jim ni bilo potem treba brati časopisov. Concha — tako je tej iznajdljivi ženski ime — pa je postavila tudi tarifo za poslušanje, oziroma za branje tega »živega časopisa«. Kdor jo hoče poslušati, mora plačati. Concha pa je baje s svojim novim poklicem zelo zadovoljna.

Živ telefonski imenik

Neko poročilo iz Pariza pravi, da tam živi nekdo, ki bi ga po vsej pravici lahko imenovali pravo čudo med ljudmi. Njegova posebnost je v tem, da na pamet zna ves telefonski imenik, ki je za mesto, kakršno je Pariz, nemalo obsežen. Nobenemu Parižanu torej ni treba brskati po telefonskem imeniku, pač pa zadostuje, če si zapomni le tisto številko, ki jo ima telefon omenjenega Parižana čudovitega spomina. Ta namreč lahko hitro na pamet pove vsakomur, katero telefonsko številko naj zavrti, če hoče poklicati tega ali onega.

Najtanjša nitke

Veste, katere nitke na svetu so najtanjše? Da ne boste preveč ugrabili, vam raje kar povemo. To so nitke, iz katerih je spredena pajčevina. Kakor so zadnje čase nemški učenjaki ugotovili, je nitka iz pajčevine približno stokrat tanjša, kakor pa srednje debel človeški las.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

211.
Razseda sta in zavila pod zemljo. Kmalu sta bila v prostorni votlini, kjer so ob stenah gorele plamenice, zatak-njene v držaje. V njihovi svetlobi je Vinici zagledal množico ljudi, ki so klečali s povzdignjenimi rokami. Na njihovih obrazih se je kazalo pričakovanje, strah in upanje. Nekateri so peli, drugi so se bili po prsih. Vsem je bilo videti, da pričakujejo nekaj ne- navadnega.

212.
Ko je petje utihnilo, je zadonel mogočen glas, ki ga je Vinici poznal. Začel je gledati, odkod prihaja. V vdol-bini, ki je bila ostala od ogromnega kamna, je zagledal suho Krispinovo postavo in njegovo blede, zamaknje-no lice. Oči vseh so se uprle v tega človeka, ki je začel govoriti:
»Kesajte se svojih grehov, zakaj ura sodbe prihaja. Na novi Babilon je Bog poslal požar. Gospod bo prišel, a ne kot nedolžno jagnje, tem-več kot strašen gospodar. Zvezde padajo z neba, sonce temni, zemlja se odpira in ti, Kristus, prihajaš med gromom in bliskom.«

ELAR - Radio Ljubljana

Sobota, 30. januarja: 7.30 Pesni in napevi — 8. Napoved časa, poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Opera glasba — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.15 Poročilo Vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenščini — 13.17 Trideset minut veselja, vodi dirigent Petralia — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec, operetna glasba — 15. Poročila v slovenščini — 15.15 Pokrajinski vest-nik — 17. Napoved časa, poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert oper-ne glasbe vodi dirigent Morelli, sodelujeta sopra-

nistka Gina Bernelli in tenorist Ugo Cantelmo — 17.55 Gospodinski predavanje v slovenščini — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Simfonična glasba — 20. Napoved časa, poročila v italijan-ski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slo-venščini — 20.30 Simfonični koncert vodi diri-gent Victor de Sabata, v odmoru predavanje v slovenščini — 22. Zanimivosti v slovenščini — 22.10 Koncert violinista Arriga Seratija — 22.45 Poro-čila v italijanski.

Kuharski in šivalni tečaj

se zopet prične s 1. februarjem. Informac je v pisarni Železničarske menze, Pražakova 19 (bišči »Ljubljanski dvor« — podaj).

Zahtevajte povsod naš list!

Jože Krivec

Klešček išče zlato

Za vsakim zamahom je poslušal, če morebiti res že kje ne bobni. A je kljub temu padal udarec za udarcem kot včera, predvčerajšnjim... Vedno enako daleč je bilo do rumenega in toliko zaželenega zlata ter sreče. A njegovo srce in močne mišice so jo čutile čisto blizu. Tako blizu jo je slutil, da bi jo že mogel zagrabiti. Morebiti bi bilo treba le še nekajkrat krepko zamahniti.

Nenadoma se je nad njegovo glavo utrgalo in se votlo zrušilo. Težka pesnata in s kamenjem pomešana zemlja, glo-boko v eno stran podkopana, se je razgrnila nad Kleščka in ga stisnila. Njegovo koščeno telo s krampom v roki je za-ječalo, hrepenilo...

Ko ga pozno večer še nad domov, ga je šla zaskrbljena žena iskati. Najbližjega človeka je naprosila, da ji ga je po-magal odkopati. Zmečkanega in le na pol pri življenju sta ga prinesla na lestvi domov.

Po polnoči je umiral. Napol je še gledal in bruhal kratke besede iz sebe.

»Da bi bil začel bolj v tisto stran kopati, bi bil prišel že do zlata. Tja, kjer me je zasulo! Za-su-lo... Tam nekeje spj Atila v zlati krsti. — Opazil sem že prve znake. Če bom še kaj časa živel, se bom dokopal prav res do njega. Pa čeprav bom vrtal vse življenje. Delal bom, samo da bomo tudi revni ljudje kdaj srečni. Da bo svet govoril o meni... Naše hiše, trav-niki... cerkvice... koče... berači...«

Vsak večer se je klatil okrog izkopane jame Režek in zrl od vseh strani vanjo. Verjel je navsezadnje že sam besedam umirajočega Kleščka, da bi bilo treba mahiniti bolj na drugo stran, kjer bi našel zlato.

Gledal in meril je jamao zdaj s te, potem z druge strani. Grabil je, hlepel za zlatom, razmišljal in računal, kako bi prišel do njega.

Vendar, odkar so izvlekli iz nje umirajočega Kleščka, ni imel več toliko poguma, da bi bil zlezel v jamao sam in kopal, ril kot krt ter se bližal rumeni kovini. Tudi se je bal, da bi ga bil kdo izsledil. Gorje, govorila bi vsa vas in šele tedaj bi se zvedelo, zakaj je toliko govoril proti Kleščku in njegovemu kopanju. Ves pohlep in nevoščljivost bi prišla na dan, vsa skrita zavist, ki je vrela v njem. O, gorje, če se zve!

Neko noč, ko je prav nalanko naletaval sneg od haloške strani, se je sklanjal od vseh strani, da bi videl, kam je pod-kopal Klešček jama. Nenadoma je izgubil tla pod seboj, zvrtilo se mu je v glavi in zavedel se je šele v globoki jami. Na dnu se je obračal, vstajal, se božal po bolečih kosteh in se oprijemal sten. Toda lestve ni bilo in on je ostal sam med prstenimi stenami, med katere so padale bele snežinke.

Rjovel je vso noč v smrtnem strahu, grabil prst, tolkel po stenah, klical, a zaman. Dušili so se njegovi glasovi v ozkem prostoru, zdelo se je, da jih požira zemlja. Nad njim je viselo temno nebo, od severa je začel briti veter. Sam v jami, kjer je zasulo soseda Kleščka, ki mu je on s svojimi podkvami izkopal grob. Joj, on!

Noč blaznih misli in tuhtanja. Brez minute miru. Grozne prikazni so tiščale obrobe proti njemu, polno žarečih oči, pre-

strašnih glasov. In vmes še naposled klici Klečka. Klici z onega sveta. Vso noč, dolge ure, ki jih ni hotelo biti konca. Z ledenimi prsti ga je nekdo grabil za hrbet, stiskal za srce. Begal je ves onemogel iz kota v kot, se opotekal od stene do stene. Obupni klici so se gubili med njimi.

Joj, strahovi z žarečimi podkvami v rokah! Vsi so hiteli proti njemu...

Pozno drugo jutro so ga našli v jami. Z raztrtim obrazom, z zmešanimi pogledi in s spraskano glavo so ga potegnili iz jame. Rjovel je vso pot, se jim trgal iz rok in hotel kar nekam nazaj.

»Po podkve! Po podkve Atilovega konja...« je neprestano vpil.

Od tedaj ni bil več pravi. Razum se mu je skalil in grozno spačen je bil njegov obraz. Včasih ga je prišlo, da je zdirjal kot mladenič na travnik k jami in hotel kočiti v njo.

Zasuli so že to zijočo jama, a on je le še silil k njej in jokal na njeni gomili.

Včasih je tulil po več dni kot divji in neprestano vpil: »Podkve Atilovega žrebca! Podkve...«

Vas se ni smejala njegovi nesreči. Še prav si ga pogledati niso upali. Nekaj skrivnostnega je moglo biti v tem...

Zenice s sklonjenimi in kimajočimi glavami so modrovale, kadar koli je nanese pogovor na bogati Atilov grob, na haloškega kočarja Kleščka, ki je vrtal za zlatom, ali na pohlep-nega Režeka: »Pustite mrtve v miru! Naj bo kdor koli in kjer koli. Kar smrt vzame, naj obdrži!«